

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

חגיגה - ו'

1. מה ביאור הפסוק 'וליוצא ולבא אין שלום'?

רב: ליוצא מהלכה למקרא, כיון שלא יוכל להורות דינים מהמקרא. שמואל: הפורש מתלמוד למשנה שאין ההוראה מהמשנה, אלא מהתלמוד. ר' יוחנן: אפילו מש"ס ירושלמי, לש"ס בבלי שהוא עמוק.

2. 'היתר נדרים, פורחין באויר ואין להם על מה שיסמכו' - לא היה ידוע ללא תורה שבע"פ. אלו תנאים סוברים שכן יש מקור, ומה פרכו עליהם?

א. רבי אליעזר - 'כי יפליא כי יפליא' - הפלאה לאיסור והפלאה להיתר, שמפרש כוונתו לפני החכם.

ופרכו: יתכן שה'פליא' השני לכדרכי טרפון - שנים שהתווכחו אם העובר לפניהם נזיר, והתחייבו שהצודק יהיה נזיר - לעולם אין אחד מהם נזיר, שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה, ולא כשיש ספק בשעה שמקבל אותה.

ב. רבי יהושע - 'אשר נשבעתי באפי' - משמע, נדר ע"י כעס יכול להשאל עליו. ופרכו: יתכן הכוונה, באפי נשבעתי ולא אחזור בו.

ג. ר' יצחק - 'כל נדיב לבו' אבל למתחרט יתירו. ופרכו: יתכן שבאו לחדש נדרי הקדש, גמר בליבו- חייב, אף שלא הוציא בשפתיו ודלא כשמואל.

ד. חנניה בן אחי ר"י - 'נשבעתי ואקיימה לשמור וכו'' משמע, יש אפשרות שלא יקיים. ופרכו: יתכן שבאו לחדש שמצוה להשבע לקיים המצווה.

ה. שמואל - 'לא יחל דברו' הוא אינו מחלל אבל אחרים מחללין לו, ועליו אין פירכא - כדאמרי אינשי עדיף גרעין לפלל חריף, מסל מלא דלועים.

3. הלכות שבת הרי הם כהררים התלוין בשערה שהן מקרא מועט והלכות מרובות. לכאורה הרי נכתבו בתורה הרבה אזהרות?

הכוונה לדין 'החופר גומא בשבת ואין צריך אלא לעפרה פטור עליה' ולא רק לרבי שמעון שאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור, אלא אפילו לרבי יהודה שמחייב, כאן פטור משום שמקלקל הוא את ביתו. ויסוד הדין של מקלקל אינו מפורש אלא ברמז מועט - שנכתב לגבי משכן, 'מלאכת מחשבת' ומשם למדו אף לשבת שחייבה תורה רק כשנתכוון לבנין אבל כשמתכוון לעפרה נחשב קלקול.

4. אף דיני חגיגות הרי הם כהררים התלוין בשערה. לכאורה הרי נכתבו במפורש: וחגותם אותו חג לה'?

משום שר' פפא הקשה מנין שכונות הפסוק 'חגותם' לזביחה, אולי הכוונה להרבות שמחה. הגמרא מנסה לדחות ולהוכיח ש'חגותם' לשון זביחה.

א. 'ויחוגו לי במדבר' ובהכרח הכוונה לקורבנות שהרי בהמשך 'גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות' ונדחה שיתכן הכוונה זבחים לסעודת שמחה.

ב. 'ולא ילין חלב תגי עד בקר' ו'חלב' עוסק בזבחים ולא ביום חג. ונדחה: שיתכן הכוונה לחלב קורבנות נדבה שבחג, ואע"פ שבכל השנה נאמר פסוק שאסור שילין עד הבוקר, 'חלב חגי' מלמד שיעבור בלאו מלבד העשה. [ולמעשה יעבור בשני לאוין כיון שיש עוד פסוק]

ג. גזירה שווה מספר עמוס: 'ויחוגו לי במדבר' - 'הזבחים ומנחה הגשתם לי במדבר' כשם ששם זבחים, אף כאן זבחים.

ולפיכך למסקנא נחשב 'כהררין התלוין בשערה' כיון שלא לומדים דברי תורה מדברי קבלה, ומקורו העיקרי בעל פה.

5. דיני מעילות כהררין התלוים בשערה, ולכאורה הרי דיניהם מפורשים בתורה, אלא בהכרח הכוונה לדין מסוים שנלמד במסורת. איזה דין?

א. רמי בר חמא - שליח שעשה שליחות בצורה מדויקת, בעל הבית מעל, וחייב קרן חומש ואשם. [לא עשה שליחותו, כגון לקנות חלוק במעות הקדש, וקנה טלית, שליח מעל] ולכאורה מדוע בעה"ב מעל הרי 'אין שליח לדבר עבירה' אלא בוודאי מקורו במסורת.

ודחה רבא: שיתכן שהמקור גזירה שווה 'חטא חטא' מתרומה, ששלוחו של אדם כמותו.

ב. רבא - נזכר בעל הבית שהמעות של הקדש קודם שהוציאן השליח, שליח מעל ולכא' השליח מסכן, שהרי לא ידע שמשלחו ביטל השליחות.

ודחה רב אשי: הרי כל מועל, בשגגה הוציא לחולין. אף הוא נחשב שהוציא בשגגה.

ג. רב אשי - נטילת חפץ הקדש אינה מעילה אך אם נתנה לחבירו, מעל. ומדוע רק כשנתנה לחבירו נחשב שהוציא לחולין.

והגמרא דוחה: [שייך לדף הבא] שיתכן שמדובר כמו שפירש שמואל, בגזבר של הקדש, שבכל מקום שברשותו נחשב עדיין ברשות הקדש.

ד. בנה קורת הקדש בתוך ביתו רק כשידור תחתיה ימעל, ולכאורה הרי אף אם לא דר, הוציאן מרשות הקדש.

והגמרא דוחה: שיתכן שמדובר כדפירש רב, שהניח את הקורה כמות שהיא על הארובה מבלי לקובעה.

למסקנא 'כהררין התלוים בשערה': כפירושו של רבא לעיל, ויש לחלק בין כל אדם שמעל שהיה לו לעיין טוב, לבין השליח שלא יכל לדעת.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)